

Riksorganisationen Sveriges Antidiskrimineringsbyråer (SADB)

Ku2016/01778/DISK

2016-10-16

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

ku.registrator@regeringskansliet.se
anna.scholin@regeringskansliet.se

Promemorian DS 2016:26 Utvidgat skydd mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet

Riksorganisationen Sveriges Antidiskrimineringsbyråer (SADB) lämnar härmed synpunkter på valda delar av utredningen.

Sammanfattning

Riksorganisationen Sveriges Antidiskrimineringsbyråer (SADB) tillstyrker utredningens förslag att ta bort nu gällande undantag från förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet inom området varor och tjänster för företag som vid det senaste kalenderårsskiftet sysselsatte färre än tio arbetstagare.

Sveriges Antidiskrimineringsbyråers syn på förslagen

Avsnitt 3.2.1

Riksorganisationen Sveriges Antidiskrimineringsbyråer tillstyrker förslaget att även små företag inom området varor och tjänster ska omfattas av förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet.

Nuvarande undantag för företag som vid det senaste kalenderårsskiftet sysselsatte färre än tio anställda är problematiskt eftersom det medger att större delen av verksamheter som tillhandahåller varor och tjänster faller utanför regleringen. Därmed är det nu presenterade förslaget välkommet. Dock kan poängteras att det redan i dagsläget finns långtgående krav gällande bl.a. den fysiska tillgängligheten som följer av plan- och bygglagstiftning, vilket dock många mindre företag respektive allmänheten inte är fullt insatta i.

I samband med informationen om den nya bestämmelsens innebörd efterlyses även att det tas fram material gällande hur olika aktörer kan arbeta med tillgänglighetsfrågor samt exempel på hur detta kan göras till låga kostnader, då det finns en föreställning om att denna typ av tillgänglighetsanpassningar alltid är ekonomiskt betungande. SADB efterfrågar fler och tydligare definitioner om när och hur åtgärder kan krävas samt vad begrepp som ”orimlig inverkan” på kulturmiljön innebär. I dagsläget medför det att aktörer är alltför försiktiga i anpassningsåtgärder då plan- och bygglagstiftningens regler är svårbedömda.

Vidare anser SADB att skrivningen avseende den enskildes ansvar att i vissa fall kontakta verksamhetsutövaren i förväg är problematisk då detta kan misstolkas som att ansvaret för

ökad tillgänglighet i samhället är den enskildes. SADB efterfrågar även en definition av ”skälig anpassning”, vilket även FN-kommittén lyfte i deras granskning (2014) av Sveriges efterlevnad av konventionen.

Avsnitt 3.2.3

SADB anser att den nu gällande skälighetsbedömningen borde ses över med utgångspunkt i de förslag och resonemang som presenterades i Ds 2010:20 *Bortom fagert tal*. Det finns även ett stort behov av att lösa problemet med andrahandsansvar för fastighetsägare, bland annat eftersom majoriteten av alla små verksamheter hyr sina lokaler.

Vidare är formuleringen om att endast enklare åtgärder kan komma att aktualiseras problematisk då den underminerar bestämmelsens betydelse. Det räcker att konstatera att det ska göras en skälighetsbedömning utifrån de omständigheter som föreligger i det enskilda fallet.

Varaktighetsbedömningen

SADB vill även lyfta problematiken med dagens tolkning och implementering av bristande tillgänglighet som diskrimineringsform, vilket bland annat visat sig i en olycklig tolkning av varaktighetsrekvisitet. Dessa brister resulterar även i att många enskilda inte ser någon mening med att anmäla diskriminering. Att kräva en varaktig relation mellan den enskilde och verksamhetsutövaren innebär i praktiken att målet med ett tillgängligt samhälle faller.

Slutkommentar

Utöver de kommentarer som lämnats ovan vill SADB lyfta fram behovet av ytterligare arbete inom diskrimineringsområdet.

- SADB efterlyser inledningsvis att även undantaget avseende bostäder tas bort samt att en revidering sker av den del av bestämmelsen som rör tillhandahållande av varor och tjänster och som kräver åtgärder i fråga om fastigheter och byggnadsverk (2 kap. 12 c § p.4). Detta då denna begränsning medför stora svårigheter att exempelvis förbättra tillgängligheten på kulturhistoriska byggnader.
- Vidare vill SADB lyfta att en av de främsta svårigheterna idag är avsaknaden av rättspraxis kring vilka åtgärder som kan bedömas skäliga under olika omständigheter. Mot bakgrund av Diskrimineringsombudsmannens nuvarande arbetssätt, som innebär att myndigheter driver få ärenden i domstol, anser SADB att det vore önskvärt att regeringen inrättar en pilotfallsfond genom vilken berörda aktörer kan ges möjlighet att ansöka om ekonomiska medel, med syfte att bidra till en utveckling av rättspraxis inom diskrimineringsområdet.
- SADB vill även förorda en ändring i diskrimineringslagen så att vardera part ska bära sin rättegångskostnad, om det inte är uppenbart att det saknades skälig anledning att få tvisten prövad.
- SADB efterlyser en analys gällande vilka åtgärder som krävs för att öka tillgängligheten i samhället för personer med funktionsnedsättningar, bl.a. mot bakgrund av den kritik som kommit från FN-kommittén [för rättigheter för personer med funktionsnedsättning \(2014\)](#).

Slutligen efterlyser SADB en översyn avseende universell utformning av alla nya byggnader, infrastruktur, information- och kommunikation (inklusive IT), varor och tjänster, samt tillgänglighet till befintliga miljöer. Detta är en skyldighet för konventionsstater enligt den allmänna kommentaren till artikel 9 om tillgänglighet i funktionshinderskonventionen, men är

något som hamnat i skymundan. Det investeras årligen stora summor på innovation, nya byggnader, bostäder, infrastruktur, utbildning och digitalisering utan att det i dagsläget inkluderar universell utformning. Detta är olyckligt både ur ett användarperspektiv som ur ett ekonomiskt perspektiv, då det kommer att bli mycket kostsamt att åtgärda bristerna i framtiden. Det behöver föras ett mycket mer omfattande arbete på samhällsnivå gällande dessa frågor då alltför många aktörer är ovetande om dess innebörd.

På uppdrag av Riksstyrelsen Sveriges Antidiskrimineringsbyråer (SADB)

Carin Apelmo

Byrån för Lika Rättigheter

Marie Bager

Ledamot riksstyrelsen